

Česká republika a Makedonie

Obchodně ekonomické spolupráce a její perspektivy

Ing. Jan Kouřil

Velvyslanectví České republiky v Skopje

Obsah

Současná ekonomická situace Makedonie

Stav obchodní spolupráce

- vzájemný obchod zbožím

Investice

- investiční prostředí v Makedonii

Perspektivy obchodně-ekonomické spolupráce

- příležitosti
- rizika
- doporučení

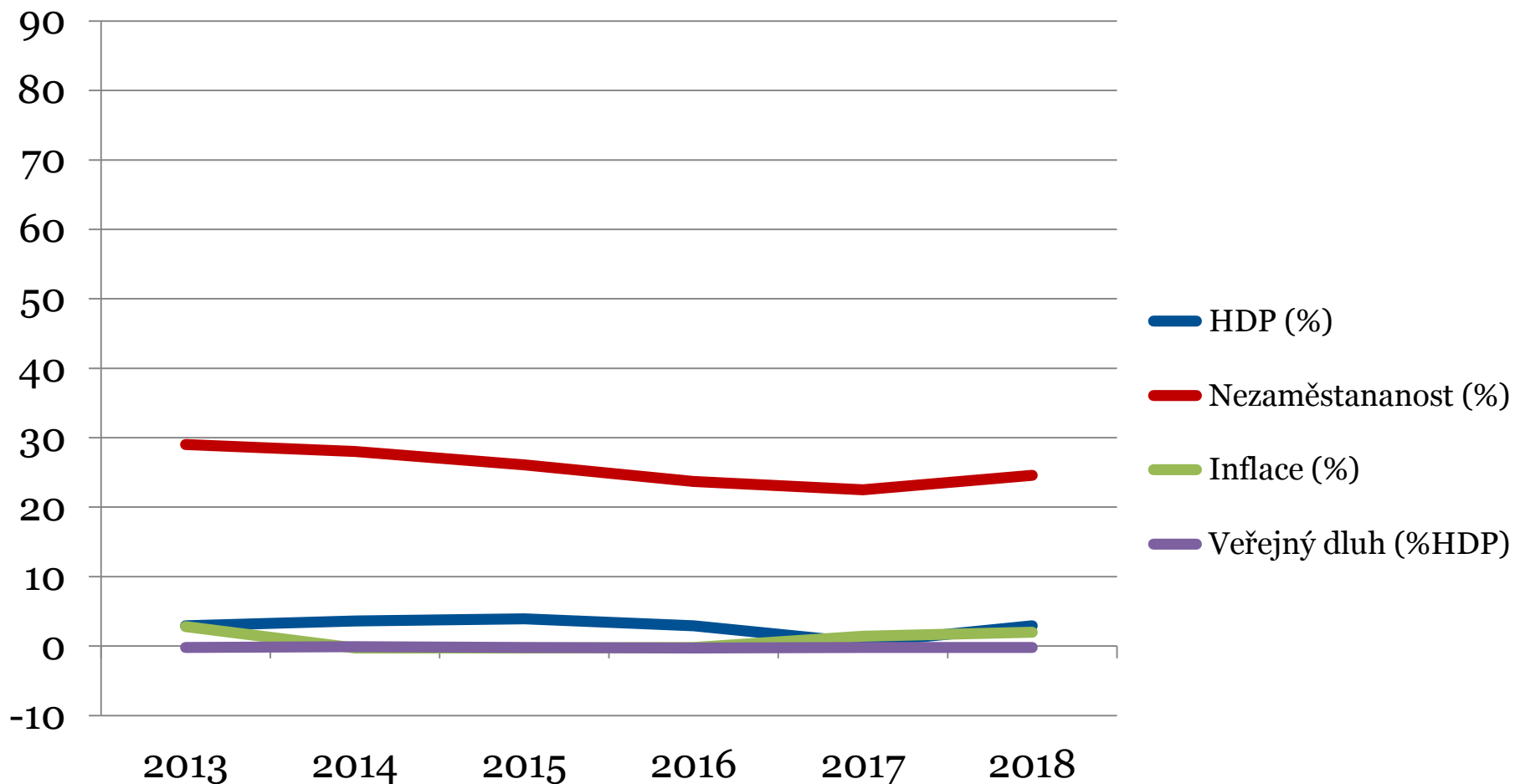
Možnosti podpory

- rozvojová spolupráce
- institucionální podpora – velvyslanectví
- mezivládní smíšená komise

Současná ekonomická situace Makedonie

vývoj hlavních ekonomických ukazatelů

Současná ekonomická situace Makedonie

charakteristika ekonomiky

Nominální hodnota HDP (GDP)

- 10,9 x miliard € (0,02% z celkového HDP světové ekonomiky).
- nyní 4. místo mezi zeměmi bývalé Jugoslávie – 1/Chorvatsko (50,43 miliard €), 2/Slovinsko (43,9 miliard €), 3/Srbsko miliard €)

Hodnota ekonomiky dle parity kupní síly (PPP)

- 10.584 € (zhruba 73% světového průměru PPP).
- nyní 5. místo mezi zeměmi bývalé Jugoslávie - 1.Slovinsko 168%, 2. Chorvatsko (121%), 3. Černá Hora (88%), 4. Srbsko (77%)

Ekonomický růst

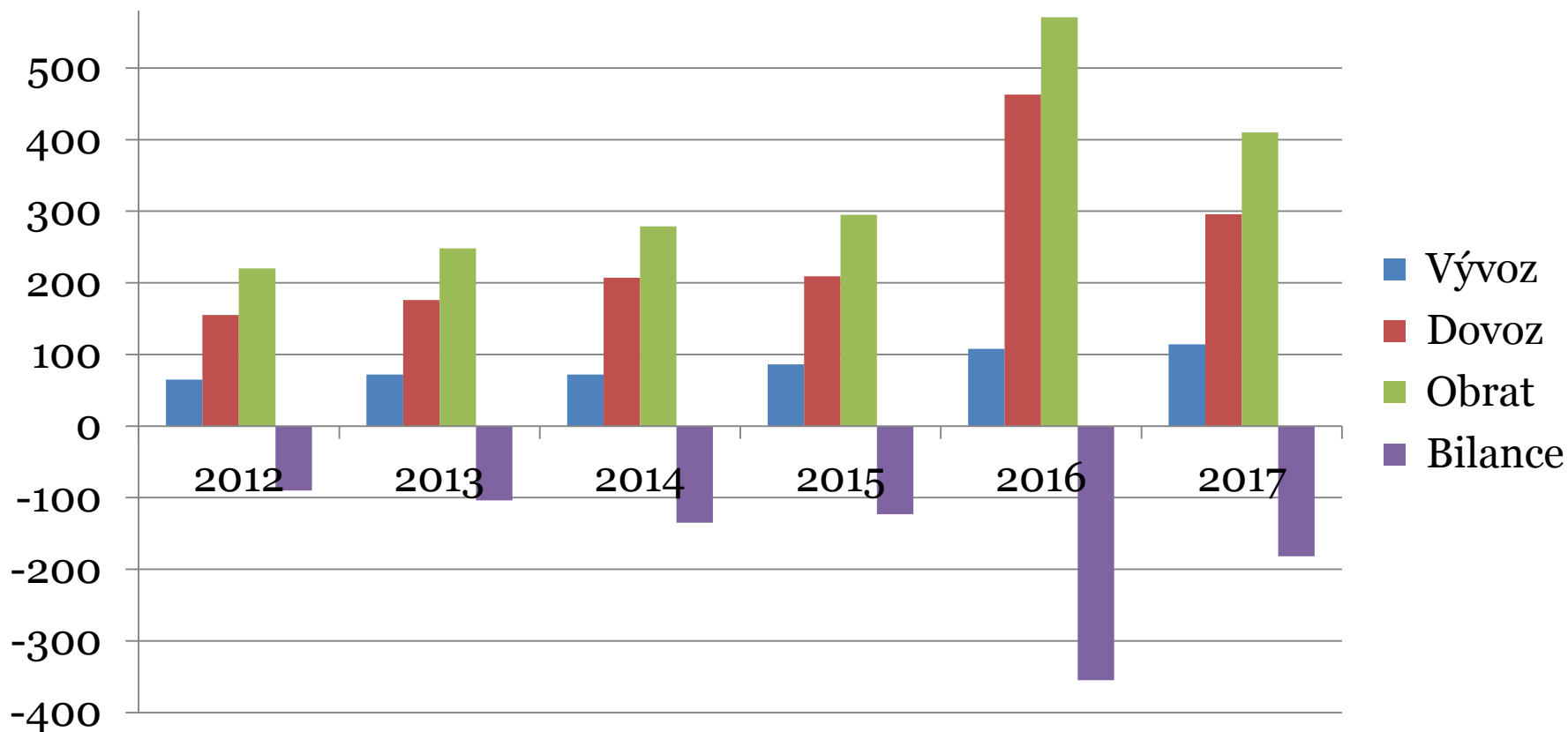
- 3.8 % (Q1-2018)
- 4-5 % (očekávaný vývoj v budoucnosti)

Lehce negativní obchodní bilance

- Největší partneři – Německo (25%), Srbsko, UK/Řecko (shodně 6%)

Stav obchodně ekonomické spolupráce vzájemný obchod zbožím mezi ČR a Makedonií v mil EUR

Stav obchodně ekonomické spolupráce vzájemný obchod zbožím – Export

Nejvýznamnější položky vývozu z ČR do Makedonie v roce 2017:

Kód	Zboží	Hodnota v tisících €
8703	Osobní automobily a jiná motorová vozidla	31.897
2716	Elektrická energie	15 290
5903	Textilie provrstvené	11 202
8401	Sedadla, též proměnitelná v lůžka	8 875
8471	Stroje programovatelné	2 508
6006	Textilie pletené a háčkované	1 997
7019	Vlákna skleněná a výrobky z nich	1 984
3909	Přípravky k úpravě povrchu	1 874
8479	Stroje mechanické	1 332
8504	Elektrické transformátory	1 253

Stav obchodně ekonomické spolupráce vzájemný obchod zbožím – Import

Nejvýznamnější položky dovozu do ČR z Makedonie v roce 2017:

Kód	Zboží	Hodnota v tisících €
8708	Části, součástí a příslušenství motorových vozidel	124 031
3815	Katalyzátory pro osobní auta	99 199
7306	Trubky, profily a jiné železné části	14 253
9401	Sedadla různá	13 654
8532	Elektrické kondenzátory přednastavené	11 875
2716	Energie elektrická	8 285
8302	Různé kovové profily (kování, dráty, kabely)	2 496
8536	Elektrické spínače, jističe a další el. součásti	2 198
6109	Textilní výrobky pletené	2 089
7208	Výrobky ze železa válcované za tepla	2 003

15 největších firem v Makedonii

1. JOHNSON MATTHEY (automotive)
2. EVN Makedonia (distribuce elektřiny)
3. OKTA AD (výroba a distribuce PHM)
4. MAKPETROL AD (výroba a distribuce PHM)
5. ELEKTRARNI NA MAKEDONIA (výroba elektřiny)
6. MAKEDONSKI TELECOM AD (telekomunikace)
7. SINOHIDRO Ltd. Peking (stavebnictví)
8. VAN HOOL MAKEDONIJA AD (automotive)
9. ONE AD (telekomunikace)
10. ALKALOID AD (léky, kosmetika, chemie)
11. KROMBERG & SCHUBERT (automotive)
12. ARCELORMITTAL SKOPJE AD (výroba železa)
13. MEPSO AD (distribuce elektřiny)
14. EURO TABAK (cigarety a kuřácké potřeby)
15. GRANIT (stavebnictví)

Investice zajímavá příležitost

Dosavadní vývoj investic je hluboko pod potenciálem

- Zajímavé teritorium nejen pro české firmy
- Solidní růst ekonomiky – šance na slušné zhodnocení
- Makedonie=investiční potenciál velké, střední i malé podniky
- Momentálně probíhají velké strukturální reformy

Investice v Makedonii vyžadují neustálou péči

- Dynamicky se mění legislativní prostředí i podmínky na trhu
- Specifika privatizovaných podniků

Vývoj investic z Česka do Makedonie v mil EUR v jednotlivých letech:

	2013	2014	2015	2016	2017
Investice ze CZ	1,34	1,40	1,63	1,59	2.52

Perspektivy obchodně-ekonomické spolupráce vynikající úroveň vztahů

Pozitivní a dlouhá historie

- Intenzivní obchodní vztahy Československa a Jugoslávie;
- Podobný jazyk a kultura.

Solidní smluvní základna

- všechny klíčové mezinárodní dohody v oblasti obchodu;
- platforma pro řešení akutních problémů – smíšená mezivládní komise

Geografická blízkost (Skopje-Praha 1.360 km)

Intenzivní výměna návštěv na mnoha úrovních

Perspektivy obchodně-ekonomické spolupráce strojírenský průmysl

- Celková modernizace zpracovatelského průmyslu a obnova strojírenské základny Makedonie;
- Dlouhá historie dodávek (ČSSR- Jugoslávie);
- Nové stroje i repase;
- Zaměření zejména na zemědělské stroje a zemědělství jako celek, energetika, automotive;
- Vytváří 6% HDP, více než 60% produkce směřuje na vývoz
- Plán na podnikatelskou misi na MSV Brno 2019.

Perspektivy obchodně-ekonomické spolupráce energetický průmysl

- Páteří jsou tepelné elektrárny a hydro-elektrárny na jejichž dodávkách se podílely firmy z ČSSR;
- Nízká efektivita a nevyhovující ekologické standardy;
- Nově připravovaný zákon o energetice a feed-in tarify;
- Nevyužitý solární potenciál /nejvyšší počet slunečních dnů ze všech zemí Balkánu;
- Nevyužitý hydropotenciál cc 10 tis. GWh/rok
- Očekávaný rozvoj elektráren na biomasu (čeká se na tarify);
- **Dosud regulovaný trh energií je překážkou rychlejšího rozvoje**

Perspektivy obchodně-ekonomické spolupráce doprava a stavebnictví

Železnice

- Příprava a realizace modernizace několika páteřních tratí;
- Zabezpečení a sladění se standardy EU;
- Poměrně silný zájem EU o výstavbu železničního koridoru východ - západ.

Silniční doprava

- Dálniční napojení na Řecko a Srbsko;
- Výstavba nových silnic financována z EU a EIB.

Letecká doprava

- 2 mezinárodní letiště Skopje a Ohrid.

Perspektivy obchodně-ekonomické spolupráce zemědělský a potravinářský průmysl

- K dispozici je asistence agrárního diplomata pavel_svoboda1@mzv.cz, mobil: +381/(0)63388931;
- Nepřítomnost mezinárodních řetězců a neexistující globalizace trhu otevírá prostor pro dodávky některých druhů potravin;
- Poptávka po surovinách pro potravinářskou výrobu;
- Technologie pro modernizaci zemědělství (zemědělské stroje, vybavení chovů, ochranné prostředky);
- Prostor pro zlepšení genofondu v živočišné i rostlinné výrobě;
- Zajímavý zdroj surovin pro zpracovatelský průmysl v ČR.

Perspektivy obchodně-ekonomické spolupráce vodohospodářství, odpadní průmysl

- Chybí základní ekologická infrastruktura;
- Silný tlak EU v rámci předvstupního vyjednávání;
- Zanedbané systémy čištění odpadních vod – chybí až 300 čistíren;
- Pozvolný rozjezd třídění komunálního odpadu – neefektivní svoz a roztřídování odpadu
- **Značné kompetence na regionální úrovni;**
- **Není to (s ohledem na další palčivé problémy) prioritou;**
- **Zatím není dost silná společenská poptávka.**

Perspektivy obchodně-ekonomické spolupráce aktuální dění

Dohled MMF a EU v rámci předvstupního procesu

- Přísun prostředků z předvstupních a strukturálních fondů
- **EuropeAid website**
- <https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/online-services/index.cfm?ADSSChck=1237813193889&do=publi.welcome&userlanguage=en>
- **EUD website**
- https://eeas.europa.eu/delegations/former-yugoslav-republic-macedonia/area/jobs-funds_en
- **CFCD website**
- http://cfcd.finance.gov.mk/?page_id=11

Perspektivy obchodně-ekonomické spolupráce rizika makedonského trhu

Problémy s financováním:

- hodnocení rizikovosti OECD v 6. ze 7 skupin – drahé pojištění;
- omezení investic státu v důsledku restriktivního rozpočtu.

Politická rizika

- silná provázanost podnikání s politikou, vysoká míra korupce;
- relativně malý respekt k závazkům ze strany měst a obcí.

Špatná vymahatelnost práva

- komplikovaný právní systém s řadou protichůdných opatření;
- přílišná volnost výkladu.

Několik doporučení **desatero působení na makedonském trhu**

1. není slovanská země jako slovanská země aneb 500 let Makedonie v Osmanské říši;
2. Einstein měl pravdu! – čas je velmi relativní;
3. e-mailem téměř nic nevyřešíte;
4. je vhodné partnery osobně poznat;
5. Makedonie není stavěná na vztahy na dálku;
6. u partnerů na počátku spíše prověřovat, než důvěřovat;
7. nepodlehnout šarmu potenciálních zástupců ani jejich kontaktů - *i když je to v kombinaci s místní proslulou pohostinností těžké;*
8. pozor na platební podmínky a morálku;
9. vymahatelnost práva pokulhává i za českými standardy;
10. ambasáda funguje lépe jako očkování než záchranná brzda.

Možnosti podpory **institucionální podpora - velvyslanectví**

Velvyslanectví České republiky:

- pomoc při komunikaci s orgány státu, regionů a obcí;
- pomoc při podpoře projektů či řešení problémů na politické úrovni;
- organizace proexportních akcí s účastí představitelů obou států;
- koordinace využití dostupných nástrojů podpory;
- podpora komerční návaznosti rozvojové pomoci;
- agrární diplomat dislokován v Bělehradě.

Možnosti podpory rozvojová spolupráce

Vysílání expertů

Malé lokální projekty

Spolupráce krajů

- Jihomoravský kraj – partnerství a podpora středního školství
- město Brno – uzavřelo dohodu o partnerství se Skopje, velký zájem o další spolupráci

Možnosti podpory další formy

Mezivládní smíšená komise pro ekonomickou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci

- na straně ČR je její činnost koordinována Ministerstvem průmyslu a obchodu, na Makedonské straně Ministerstvem ekonomie;
- jednání zpravidla jednou za dva roky, příští se uskuteční ve druhé polovině 2018 ve Skopje;
- řešení existujících problémů firem (konkrétních i systémových).

Pořádání sektorově orientovaných seminářů a workshopů s cílem prezentovat české firmy

- v rámci PROPED;
- firemní prezentace.

Příprava podnikatelských misí

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Odbor ekonomické diplomacie

Děkuji za pozornost

Jan Kouřil

obchodně-ekonomický úsek

Velvyslanectví České republiky ve Skopje

consulate_skopje@mzv.cz

telefon: +389/ (0)230 81 200, 230 81 102

ODBOR EKONOMICKÉ
DIPLOMACIE